

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
Викладач (-і)	Ткач Олег Володимирович, д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380957059731
Е-mail викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Нормативна дисципліна "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" є обов'язковою освітньою компонентою циклу фахової підготовки здобувачів другого(магістерського) ступеня вищої освіти ОП «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Студенти отримують знання з теоретичних і методологічних основ ЗЕД, закономірностей формування напрямків та форм зовнішньої торгівлі і практичні навички з аналізу стану та тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності, використання системи показників для оцінки результативності ЗЕД.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та механізми зовнішньоекономічної діяльності, показники її розвитку, сучасні форми та методи організації торгівлі товарами та послугами, специфіка міжнародної логістики.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства» є формування теоретичних знань і системного уявлення про управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства та набуття практичних навичок використання технологій та інструментарію управління різними аспектами діяльності підприємства при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Предмет дисципліни – вивчення конкретних форм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, особливості функціонування світових, регіональних та підприємницьких структур, які забезпечують законодавчу, регулюючу та правову особливості зовнішньоекономічної діяльності, формування ресурсних і фінансових потоків, руху товарів та розрахунків, стандартів і правил торгівлі.</p> <p>Комплексний підхід до викладання дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суть, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; – базові теорії зовнішньої торгівлі і управління зовнішньоекономічною діяльністю; – основні інститути та інструменти регулювання зовнішньоекономічною діяльністю; – структура та організація експортно-імпортних операцій; – механізм та особливості валютного регулювання; – зміст та особливості проведення маркетингових досліджень на зовнішньому ринку; – основи міжнародних логістичних операцій; – основний зміст використання міжнародних звичаїв та правил ІНКОТЕРМС; – правові основи укладання міжнародних контрактів купівлі-продажу товарів; – формування та структуру міжнародного контракту купівлі-продажу товарів; – основні принципи управління контрактною діяльністю; <p>вміти володіти методами та інструментарієм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегічного, тактичного та оперативного планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства; – планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх і внутрішніх обмежень та 	

ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації при проведенні зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

– проводити оцінку можливості проведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства з використанням інструментів міжнародного маркетингу;

– проводити підготовку щодо укладення міжнародного контракту купівлі-продажу з врахуванням особливостей товарного асортименту, митного регулювання, валютного хеджування, різних механізмів банківських розрахунків, міжнародної логістики;

– приймати ефективні управлінські рішення щодо забезпечення існуючої зовнішньоекономічної діяльності підприємства та її розширення у вигляді інноваційної та інвестиційної діяльності.

вміти:

– вміти володіти методами та інструментарієм:

– стратегічного, тактичного та оперативного планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

– планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх і внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації при проведенні зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

– проводити оцінку можливості проведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства з використанням інструментів міжнародного маркетингу;

– проводити підготовку щодо укладення міжнародного контракту купівлі-продажу з врахуванням особливостей товарного асортименту, митного регулювання, валютного хеджування, різних механізмів банківських розрахунків, міжнародної логістики;

– приймати ефективні управлінські рішення щодо забезпечення існуючої зовнішньоекономічної діяльності підприємства та її розширення у вигляді інноваційної та інвестиційної діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності

К. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК11 Здатність до оперативного, тактичного та стратегічного планування, організації, контролю та ефективного менеджменту ЗЕД в умовах мінливого внутрішнього та зовнішнього середовища;

СК12. Здатність аналізувати, прогнозувати та управляти особливостями зміни валютних, кредитно-розрахункових, інвестиційних та проектних механізмів в умовах здійснення ЗЕД підприємств;

СК13. Здатність до укладання, супроводу зовнішньоекономічних контрактів з врахуванням ризиків діяльності підприємством на зовнішніх ринках в умовах конкурентного та крос-культурного зовнішнього середовища.

Результати навчання

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 4. Обґрунтувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.					
ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.					
ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.					
ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).					
ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).					
ПРН 14. Вміти реалізовувати ефективну зовнішньоекономічну діяльність підприємства для забезпечення гармонізації інтересів різного рівня бізнесу, локальних громад, регіонів та органів державної влади.					
ПРН 15. Вміти забезпечувати належну підготовку та укладання міжнародних контрактів купівлі-продажу з виростанням ефективних механізмів розрахунків, банківських інструментів та валютних операцій, а також здійснювати супроводження, контроль та управління контрактною діяльністю при експорті (імпорті) товарів, прямих інвестиціях, відкриттю іноземних юридичних підрозділів.					
5. Організація навчання					
Обсяг навчальної дисципліни 180 год					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
Лекції		28			
семінарські заняття		32			
самостійна робота		120			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
1	073 Менеджмент	1	нормативний		
Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Суть принципи та методи управління ЗЕД підприємства Суть управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Основні принципи проведення зовнішньоекономічної діяльності. Методи управління зовнішньоекономічною діяльністю. Основні законодавчі документи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічною діяльності. Головні світові організації, регулюючі та контролюючі зовнішньоекономічну діяльність. Основи та природа міжнародного менеджменту. Адаптація до особливостей життя та управління. Перспективи міжнародного менеджменту.	Лекція, семінарськ е заняття	1,2,5	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Базові теорії зовнішньої торгівлі і управління зовнішньоекономічною діяльністю	Лекція, семінарськ е заняття	1,2,7	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>Основи теорії міжнародної торгівлі. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Основні концепції зовнішньоекономічної діяльності. Кейнсіанство. Монетаризм. Неоліберальний підхід. Ордолібералізм. Неоконсерватизм та нова класика. Неінституціоналізм. Теорія взаємного впливу просторово-економічних систем. Теорія міжнародного руху капіталу. Основний зміст інвестиційних процесів. Інноваційні перспективи розвитку підприємства при зовнішньоекономічній діяльності.</p>			до семінарського заняття		
<p>Тема 3. Основні інститути та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності Інституціональна структура державного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. Механізм державного регулювання ЗЕД. Основні індикатори ЗЕД. Платіжний баланс. Структура платіжного балансу. Баланс товарів та послуг. Індикативні ціни. Мінімальні експортні та імпорتنі ціни товарів. Особливості експорту окремих видів товарів. Ліцензування та квотування ЗЕД. Авторизований економічний агент.</p>	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності Митний тариф. Нарахування митного тарифу. Оцінка застосування митного тарифу. Митні платежі та митні збори. Митна вартість. Нарахування митної вартості. Методи визначення митної вартості. Адміністративні важелі нарахування митної вартості. Митний контроль. Порушення митних правил. Поняття контрабанди.</p>	Лекція, семінарське заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Митне оформлення товарів. Товарна номенклатура. Митні режими. Спеціальні митні режими.					
Тема 5. Валютне регулювання ЗЕД. Валютне регулювання в Україні. Уповноваженні інституції валютного регулювання. Неповорнення валютної заборгованості. Санкції та ліцензування при порушенні валютного законодавства.	Лекція, семінарське заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Управління маркетинговою діяльністю на зовнішньому ринку Зміст та необхідність маркетингових досліджень на зовнішньому ринку. Вивчення особливостей товарів на зовнішніх ринках та ринку споживання. Вивчення зовнішнього середовища. Середовище міжнародного маркетингу. Економічне середовище. Політико-правове середовище. Культурне середовище. Спеціальні маркетингові фірми. Проведення виставкової діяльності. Оцінка ефективності участі у виставкових заходах.	Лекція, семінарське заняття	1,9,10	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Організація та управління структурою та організацією експортно-імпорتنних операцій Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві. Принципи організації та управління виробничо-збутовою діяльністю фірм. Організація експортних операцій. Організація імпорتنних операцій. Поняття та види торгово-посередницьких організацій. Агентські та комісійні операції. Брокерські операції. Структурно-організаційні	Лекція, семінарське заняття	1,2,5,7, 10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

форми торгово-посередницьких операцій.					
<p>Тема 8. Управління логістикою при проведенні ЗЕД.</p> <p>Сутність та завдання управління логістикою. Особливості логістичних операцій при ЗЕД. Складська логістика. Зміст особливостей пакування та маркування при ЗЕД. Міжнародна транспортна логістика. Міжнародні правила та звичаї ІНКОТЕРМС. Логістичні центри та транспортні коридори. Особливості транспортування товарів морським та повітряним транспортом. Страхування товарів при транспортуванні. Мультимодальні та інтермодальні транспортування товарів.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,2,7,11, 18, 19	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 9. Зміст використання валютних операцій та механізмів банківських розрахунків при проведенні зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Особливості діяльності підприємства як суб'єкта міжбанківського валютного ринку. Операції на міжбанківському валютному ринку. Процедура купівлі валюти на міжбанківському валютному ринку. Облік та рух валютних засобів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Управління розрахунками при проведенні зовнішньоекономічної діяльності. Контроль та управління банківським переказом. Особливості використання документарного акредитиву. Специфіка управління розрахунками за допомогою документарного інкасо. Банківська гарантія та її використання при</p>	Лекція, семінарське заняття	1,2,6,7, 15,16	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом

проведенні ЗЕД . Оплата проти представлених документів.					
<p>Тема 10. Підготовка та укладання міжнародних договорів купівлі-продажу товарів</p> <p>Віденська конвенція щодо контрактів купівлі продажу. Окремі Постанови Кабінету Міністрів України щодо типових форм міжнародних контрактів купівлі продажу товарів.</p> <p>Форма та структура контрактів купівлі продажу товарів.</p> <p>Основні принципи укладання контрактів купівлі продажу товарів. Форс мажорні обставини. Міжнародний арбітраж. Санкції та рекламації. Інші загальні норми контрактів купівлі продажу товарів.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,3,9,13	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 11. Регіон як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності. Місце і роль регіону в системі зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Зміст участі регіону у ЗЕД.</p> <p>Сучасний регіон як елемент глобальної економічної системи.</p> <p>Регіон як самостійний учасник зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Повноваження регіональних та місцевих органів влади у сфері зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Інструменти зовнішньоекономічного регулювання на регіональному рівні</p> <p>Міжмуніципальне співробітництво як інструмент вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону</p>	Лекція, семінарське заняття	1,3,9,13	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 12. Особливості прикордонної та транскордонної співпраці</p>	Лекція, семінарське заняття	1,3,9,13	Опрацювати лекційний матеріал.	5 балів	

<p>регіонів. Регіональні просторово-економічні системи. Визначення та поняття євро регіону як інституціональної форми, приклади транскордонних та прикордонних територій, Європейський простір. Основні транскордонні регіони України, прикордонні території, особливості функціонування прикордонних та транскордонних територій. Зміст транскордонних кластерів, особливості прикордонної співпраці, моделі транскордонних кластерів. Основні характеристики та інструменти управління регіональним транскордонним розвитком, управління фінансовими інструментами транскордонних регіонів.</p>			<p>Пройти тестування до теми</p>		
--	--	--	----------------------------------	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
<p align="center">Поточне тестування та самостійна робота</p>			<p align="center">Екзаменаційна робота (екзамен)</p>	<p align="center">Сума балів з навчальної дисципліни</p>	
<p align="center">Модуль 1</p>		<p align="center">Модуль 2</p>			
<p align="center">Змістовий модуль 1 поточний контроль</p>	<p align="center">Змістовий модуль 2 Самостійна робота</p>	<p align="center">Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання</p>	<p align="center">Теми 1-12</p>		
<p align="center">Теми 1-12 30</p>	<p align="center">Теми 1-12 10</p>	<p align="center">Теми 1-12 10</p>			

	50	50	100
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів.</p> <p>Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв'язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв'язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>		
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Науково-дослідне завдання розрахункового характеру "Сучасні особливості та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі в окремій країні (інтеграційному об'єднанні держав)" виконується студентами у вигляді аналітичної записки за статистичними матеріалами в обсязі 7-10 стор.</p> <p>Виконане завдання повинно містити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведення формул та розрахунків аналітичних показників; - демонстрацію оволодіння студентами методикою проведення відповідної аналітичної роботи; - висновки, які є підсумками проведених розрахунків щодо перспектив розвитку зовнішньої торгівлі в окремій країні. <p>Виконане завдання має продемонструвати знання студентом навчального матеріалу. При оцінюванні завдання враховуються якість виконання роботи, правильність застосовуваних формул, глибина зроблених висновків.</p> <p>Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>		
7. Політика курсу			
<p>Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища.</p>			

Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері міжнародної торговельної діяльності як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<http://surl.li/bjkhy>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

8. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України : кодекс від 16.01.2003 № 436-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – 28 трав. – № 11. – 462 с.
2. Цивільний кодекс України. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
3. Базецька Г. І. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси підприємства» / Г. І. Базецька; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 125 с
4. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Тернопіль, 2017. 137 с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : практикум: навч. посібник / Л.О. Чернишова, В.О. Козуб, Л.Л. Носач та ін. Харків: Форт, 2017. 238с.
6. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 292 с.
7. Бець, М. Т. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / М. Т. Бець, О. Н. Боровик, Н. Г. Георгіаді, Р. Р. Гриник-Русин, Т. І Данько ; за наук. ред. С. В. Князя. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 223 с.
8. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.М.Бойчик.– К. : Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
9. Крикавський Є. Економіка і фінанси підприємств: Навч.посібник// Крикавський Є.В., Люльчак З.С. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. - 696 с.
10. Лойко, В. В. Економіка підприємства : навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» / В. В. Лойко, Т. П. Макаровська. –К. : КНУТД, 2015. – 267 с.
11. Мазур, О. Ринкове ціноутворення / О. Мазур. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 480 с.
12. Матюшева, Л. С. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Матюшева, Л. О. Меренкова, О. В. Грачов, В. Ю. Маляревський ; за заг. ред. проф. В. І. Хомякова. – Черкаси : ЧДТУ, 2013. – 215 с.
13. Попов, О. С. Економіка підприємства : навч. посіб. / О. С. Попов, В. В. Лебедченко, З.

В. Каменева, С. В. Косенко. – Х. : ХАІ, 2013. – 175 с.

14. Череп, А. В. Економіка підприємства : підручник / А. В. Череп, В. В. Ярмош. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 335 с.

15. Шарко, М. В. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Шарко, Н. В. Мешкова-Кравченко, О. М. Радкевич. – Херсон : Олді-плюс, 2014. – 434 с.

16. Технічні бар'єри та санітарні та фітосанітарні заходи в міжнародній торгівлі: види, тенденції розвитку, регулювання : посіб. держ. службовця [Електронний ресурс] / За ред. І. В. Бураковського, К. Кравчука, В. Мовчан. – Режим доступу : www.ier.com.ua/files/publications/Books/Sanitary_measures.pdf

17. Mitsenko N. Transformation of international economic relations: modern challenges, risks, opportunities and prospects : collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 3 vol. / ISMA University. – Riga: «Landmark» SIA, 2017. – Vol. 2. - 195 p.

18. О. В. Ткач Т.Р. Масляк Сучасний регіон як елемент глобальної економічної системи. / Вісник Прикарпатського університету. Сер. Економіка. 2019. Вип. 14. С. 56 – 62.

19. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: глобальні тенденції та циклічні взаємовпливи / Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2010. – 458с.

20. Ткач О.В. Міжнародні фінанси / Навч. посіб. / О. В. Ткач. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 244с.

21. Ткач О.В. Мікула Н.А. Регіональні просторово-економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку / Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. – 462с.

22. О. Tkach Monograph \ Oleg V. Tkach. – First edition.- Ivano-Frankivsk : HSEE “The V. Stephanyk Precarpathian National University” , 2013, - 266 p.

23. Ткач О.В. Основні причини, зміст та подолання кризи фінансових систем: організаційно-економічний аспект / Фінансова система регіонів: проблеми та перспективи: монографія (текст) / Богдан Н.І., Віленчук О.М., Дейнеко Л.В. та інш.; за ред. А.Б. Кондрашихіна, В.К. Присяжнюка – К. АМУ, 2014. – 543 с.; §2., С. 330-336. ISBN 978-966-2341-09-06

24. Ткач О.В. Зведений регіональний платіжний баланс у системи забезпечення конкурентоспроможності регіональних просторово-економічних систем / Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія / за ред. І.Ф. Баланюка, Н.І. Пилипів, В.М. Якубів. – Івано-Франківськ: Видавництво : Друкарня Фоліант, 2014. – 293 с., §2.1, С.70-83. ISBN 978-966-2988-67-3

25. Ткач О.В. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку регіонів: / за ред. Н.І. Пилипів, В.В. Стефініна. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2014. – 390 с., §2.16, С.215-231. ISBN 978-966-2604-11-5

26. Ткач О.В. Державна регіональна політика: перспективи Європейської конвергенції українських регіонів / Монографія / За ред. О.В.Ткача – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 137 с.

27. Tkach O. The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system / Innovation Process Management in Ukraine: problems commercialization of scientific and technical developments: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. - Lvi- : LLC “Rastr-7”, 2018 -266 p.

28. Ткач О.В. Необхідність створення умов для залучення інвестицій в аспекті зовнішньоторговельної політики регіону / Зб. наук. пр. «Актуальні проблеми розвитку регіону». – Вип. II. – Т. 2. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – С.58–67.

29. Ткач О.В. Криза платіжного балансу як відображення теорії валютно-фінансових кризових явищ / Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. – Вип. 4 (17). – Серія «Економічні науки». – Чернівці: Технодрук, 2009. – 364 с. – С. 121–125.